

Bruksela, dnia 24 października 2010 r.

KANCELARIA SENATU

Przedstawiciel Kancelarii Senatu
przy Unii Europejskiej

Sprawozdanie nr 89/2010

Sprawozdanie ze wspólnego posiedzenia parlamentarnego nt. „Po zakończeniu kryzysu: Jak Europa powinna zareagować na stojące przed nią wyzwania?”

Bruksela, 8 i 9 listopada 2010 r.

W dniach 8 i 9 listopada br. odbyło się Wspólne Posiedzenie Parlamentarne nt. „Po zakończeniu kryzysu: Jak Europa powinna zareagować na stojące przed nią wyzwania?”, w którym wzięli udział posłowie do Parlamentu Europejskiego i parlamentarzyści z parlamentów wszystkich państw członkowskich UE. Posiedzenie zostało zorganizowane przez Parlament Europejski i federalny parlament Belgii. Współprzewodniczącymi posiedzenia byli: przewodniczący PE **Jerzy Buzek**, **André Flahaut**, przewodniczący belgijskiej Izby Reprezentantów oraz **Willy Demeyer**, wiceprzewodniczący belgijskiego Senatu. Tematami, które omawiano podczas wspólnego posiedzenia, były: wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy oraz zarządzanie gospodarcze i realizacja jednolitego rynku.

W posiedzeniu polski Parlament reprezentowali:

- Senat RP

Edmund Wittbrodt, przewodniczący Komisji Spraw Unii Europejskiej

Stanisław Iwan, członek Komisji Spraw Unii Europejskiej

- Sejm RP

Andrzej Gałazewski, wiceprzewodniczący Komisji ds. Unii Europejskiej

Alicja Olechowska, członek Komisji ds. Unii Europejskiej

Posiedzenie przebiegało zgodnie z poniższymi punktami.

1. Wystąpienie przewodniczącego PE – Jerzego Buzka: Jerzy Buzek apeluje nie tylko o unię walutową, ale także o unię gospodarczą

W wystąpieniu otwierającym posiedzenie **Jerzy Buzek** podkreślił, że obywatele europejscy powinni znać odpowiedź na takie pytania, jak np.: czym jest Unia Europejska i do czego nam ona potrzebna oraz jak Unia Europejska powinna odpowiedzieć na stojące przed obywatelami wyzwania. W opinii przewodniczącego Buzka należy wziąć pod uwagę trzy podstawowe koncepcje: przyszłego prawodawstwa, stabilizacji i solidarności.

Przewodniczący powiedział: „zrobiliśmy wszystko, co w naszej mocy, aby osiągnąć postęp w procesie ożywienia gospodarki. Parlament przyjął prawodawstwo, które pozwoli na lepszy nadzór nad rynkami finansowymi”. Celem stabilizacji powinno być uniknięcie kryzysów w przyszłości. Dodał, że po ustabilizowaniu rynków i rozwiązaniu bieżących problemów gospodarczych, konieczne jest skoncentrowanie wysiłków na strategii wyjścia z kryzysu, w celu wsparcia wzrostu gospodarek europejskich i tworzenia miejsc pracy. „Jestem osobiście przekonany, że musimy dążyć do prawdziwej unii gospodarczej, a nie tylko do unii walutowej”, stwierdził Jerzy Buzek. Podkreślił, że pierwszą lekcją po kryzysie jest ta, że w celu jego uniknięcia instytucje Unii Europejskiej powinni pracować wspólnie. Parlamenty narodowe powinny odgrywać w tym procesie ważną rolę, ponieważ Europa nie funkcjonowałaby bez nich. Zwrócił również uwagę, że Unia Europejska opiera się na solidarności państw członkowskich, ale podkreślił też, że solidarność wśród obywateli UE jest również ważna.

2. Wystąpienie André Flahaut – przewodniczącego belgijskiej Izby Reprezentantów

André Flahaut podkreślił, że od roku parlamenty narodowe biorą udział w tworzeniu prawa europejskiego. Podmioty krajowe są bezpośrednio zaangażowane w europejski proces decyzyjny i dlatego Europa nie może powstawać bez nich, gdyż grozi to utratą jej legitymizacji. Powiedział, że administracja europejska i administracje krajowe są od siebie wzajemnie zależne. Odniósł się również do słabości procedury współpracy międzyinstytucjonalnej na poziomie Unii Europejskiej. Przypomniał równocześnie, że w Belgii funkcjonuje obok siebie siedem parlamentów a decyzje w nich podejmowane poprzedzone są szerokimi konsultacjami.

André Flahaut podkreślił, że sytuacja gospodarcza w chwili obecnej jest bardzo poważna a poziom zaufania publicznego jest niższy niż w 2009 r. Aktualnie bezrobocie jest podstawowym problemem krajowym. Odniósł się również do ostatnich wyborów europejskich, w których frekwencja wyniosła 43%, co świadczy o spadku zainteresowania opinii publicznej Unią Europejską. Kryzys w Grecji spotęgował te negatywne opinie o Unii. Jedną z konwencji kryzysu było uruchomienie mechanizmu wsparcia europejskiego.

Powiedział, że w chwili obecnej 28% Europejczyków ocenia sytuację gospodarczą jako bardzo złą a 50% - jako złą. W dyskusjach podczas spotkań polityków z obywatelami dominują tematy tj. strach o przyszłość, zagrożenie bezrobociem i niesprawiedliwość – bowiem obywatele stają się ofiarami grup finansowych. Ponadto kryzys zwiększył poziom bezrobocia do 8%. Andre Flauhaut podkreślił, że koszty kryzysu są ogromne i wynoszą 45 trylionów euro, dlatego konieczne jest wprowadzenie mechanizmów nadzoru finansowego oraz przygotowanie pakietu reform gospodarczych i finansowych. Ponadto, w celu odzyskania zaufania obywateli i ich wiary w projekt europejski, niezbędne jest opracowanie nowego paktu na rzecz wzrostu i planu na przyszłość.

Przewodniczący Flauhaut odniósł się również do danych statystycznych. W opinii ok. 80% Europejczyków nadzór finansowy w Europie jest odpowiedni, jednak pesymizm wśród obywateli ciągnie wzrasta. 57% obywateli w wieku powyżej 55 lat jest zdania, że najgorsze ciągle przed nami. Pan Flauhaut wyraził przekonanie, że Unia Europejska powinna opracować wspólne wytyczne, bo tylko pracując wspólnie, tj. parlamenty narodowe z Parlamentem Europejskim, „możemy ponownie patrzeć na Europę z nadzieją”.

3. Wystąpienie pana Jean-Pierre Jouyet – byłego ministra ds. europejskich Francji

Jean-Pierre Jouyet (przewodniczący "Autorité des marchés financiers", były minister ds. europejskich Francji) powiedział, że działania Europejskiego Banku Centralnego były bardzo istotne i pozwoliły na zredukowanie negatywnego wpływu kryzysu na gospodarkę. Europa była w stanie uniknąć losu Lehman Brothers. EBC współpracował z najważniejszymi bankami centralnymi w Europie a EBI był jednym z najważniejszych podmiotów w okresie po kryzysie, ponieważ podniósł poziom udzielanych pożyczek o 30 miliardów euro, celem wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw oraz przemysłu samochodowego. Kryzys uwidoczniał również solidarność ogólnoeuropejską względem najsłabszych państw członkowskich spoza strefy euro, którym udzielono pomocy początkowo w wysokości 12-25 mld euro a później od 20 do 25 mld euro, włącznie z pomocą udzieloną przez inne instytucje finansowe, takie jak Międzynarodowy Fundusz Walutowy. Europa również przedstawiła metodę walki z kryzysem poprzez reformy i jako pierwsza uczyniła swoim priorytetem zwalczanie rajów podatkowych, reformę systemu kontroli i nadzoru i wzmocnienie roli międzynarodowych instytucji finansowych. Europa stworzyła również nową architekturę nadzoru finansowego.

Pan Jouyet zwrócił jednak uwagę na fakt, że Europa może być opisana w następujący sposób: „brak koordynacji i złożoność struktur Wspólnoty oraz nadmiar poziomów międzyrządowych”. Wyjaśnił, że po kryzysie to nie Europa została osłabiona, ale inne kraje się wzmocniły. Co więcej, doszło do przesunięcia dobrobytu do krajów takich jak Chiny i Indie. Dlatego w jego opinii, w świetle rosnącego braku zaufania obywateli europejskich, ważne jest zadanie sobie pytania, czy Europa faktycznie odniosła sukces oraz czy utrzymała swoją pozycję i wpływy na świecie. Obecnie mamy do czynienia ze wzrostem udziału handlu

dwustronnego w handlu światowym kosztem wymiany wielostronnej. Budżet Unii Europejskiej ciągle jest ograniczany. Rośnie protekcjonizm i bezrobocie. Na koniec pan Jouyet przypomniał, że głównymi wyzwaniami na przyszłość, stojącymi przed Europą, są: brak zaufania opinii publicznej wobec Unii Europejskiej, relacje między UE i krajami rozwijającymi się, problemy finansowania i stworzenie narzędzi na rzecz wzrostu gospodarczego.

4. Debata z udziałem przedstawicieli parlamentów narodowych – najistotniejsze tematy

Parlamentarzyści krajowi i eurodeputowani wzięli udział w debacie, w której poruszone zostały następujące kwestie:

- ⇒ Kryzysy gospodarcze i finansowe w przeszłości pokazały, że Unia Europejska i podejmowane przez nią działania były ważne i potrzebne. Jedną z lekcji, wyciągniętych z kryzysu jest to, że skuteczna koordynacja polityk krajowych i UE jest konieczna do przezwyciężenia kryzysu i zapewnienia zrównoważonego i stabilnego wzrostu. Nie należy jednak zapominać o tym, że wzrost gospodarczy jest obecnie nadal niewielki i obecny nie we wszystkich państwach UE oraz, że nie we wszystkich państwach członkowskich sytuacja uległa widocznej poprawie. Wszystkie podejmowane działania muszą brać to pod uwagę, w szczególności jeśli chodzi o działania odnoszące się do budżetu.
- ⇒ Polityka na rzecz zrównoważonego wzrostu i rozwoju społecznego powinna koncentrować się na długoterminowych rozwiązaniach, biorąc pod uwagę fakt, że kraje z silnym przemysłem wytwórczym zostały mniej dotknięte przez kryzys gospodarczy i finansowy, niż kraje, w których dominują usługi finansowe. Należy unikać nieuczciwej konkurencji podatkowej między państwami członkowskimi.
- ⇒ Skuteczna koordynacja polityki budżetowej powinna również przewidywać audyt finansowy wydatków w całej Unii Europejskiej i jej państw członkowskich. Połączenie wydatków krajowych w dziedzinach tj. polityka obronna i badania naukowe, może pomóc w dokonaniu znaczących oszczędności.
- ⇒ Cele strategii Europa2020 można osiągnąć wyłącznie wtedy, jeśli na ich realizację zostaną przeznaczone wystarczające środki w budżecie, co może okazać się trudne, ponieważ większość państw członkowskich opowiada się za niższymi wydatkami budżetowymi. Podkreślono również, że zbyt mało uwagi poświęca się w strategii Europa 2020 wymiarowi zewnętrznemu Unii Europejskiej. W tym kontekście nie należy zaniedbywać globalnej konkurencji ze strony takich państw, jak USA, czy Chiny. Projekt Galileo może pomóc w zmniejszeniu tej luki. Ponadto, instytucje europejskie powinny być reprezentowane w organach międzynarodowych, takich jak na przykład MFW.

⇒ W opinii zebranych, współpraca międzyparlamentarna, w tym z Parlamentem Europejskim, powinna zostać wzmocniona. Sugerowano, by komisje finansów i budżetu zbierały się raz w roku, aby omówić sposoby koordynacji budżetowej.

5. Polskie głosy w debacie

Senator **Edmund Wittbrodt** powiedział, że obecne obrady świetnie wpisują się w cykl wcześniejszych spotkań międzyparlamentarnych poświęconych walce UE ze skutkami globalnego kryzysu ekonomiczno-finansowego. Z perspektywy ostatnich lat wyraźnie widać, jak rośnie zakres i szczegółowość omawianych na tych forach problemów. Nikt nie ma wątpliwości, że każdy z obszarów, omawianych w grupach roboczych mógłby być przedmiotem odrębnej debaty plenarnej. Senator zgodził się z przewodniczącym Parlamentu Europejskiego, Jerzym Buzkiem, że potrzebne są proponowane działania. Polska je popiera. Jednak potrzebna jest przede wszystkim lepsza koordynacja działań na poziomie krajowym i europejskim. Większość spraw rozstrzyga się na poziomie krajowym. To na tym poziomie zapewnia się skuteczność działania.

Ograniczenia czasowe sprawiają, że większość istotnych kwestii zostanie podczas tego spotkania jedynie zasygnalizowana. Być może, jest to dobry moment, aby spojrzeć na drogę, którą przeszliśmy i zastanowić się dokąd zmierzamy.

Przewodni temat debaty obecnej debaty sugeruje, że kryzys ekonomiczno-finansowy w Unii Europejskiej już się zakończył. Jednak w ocenie wielu ekspertów a także zwykłych obywateli, zwłaszcza Grecji, Portugalii i Hiszpanii, kryzys trwa nadal. Nawet optymiści, którzy dostrzegają pierwsze oznaki ożywienia gospodarczego, zdają sobie sprawę, jak kruche i niepewne są jego podstawy. To oznacza, że wszystkie działania na rzecz ukończenia budowy jednolitego rynku, wdrożenia nowych sposobów zarządzania europejską gospodarką, czy implementacji Strategii Europa 2020 muszą uwzględnić ograniczenia budżetowe państw członkowskich i Unii Europejskiej.

Senator Wittbrodt wyraził obawę, że potrzeba przeprowadzenia głębokich reform w zakresie finansów publicznych nie będzie sprzyjać odważnym wizjom i projektom, które wiązałyby się z wydatkowaniem nowych środków finansowych. Widać to również po strategicznych celach, które Unia ma osiągnąć w ciągu najbliższych lat – ograniczenie bezrobocia i wzrost gospodarczy. Abstrahując od przyczyn niepowodzenia Strategii Lizbońskiej, w nowym programie brakuje wystarczającej wizji, w jaki sposób Unia sprosta globalnej konkurencji ze strony Chin i USA.

Nie wydaje się, aby takie projekty flagowe, jak program Galileo czy ITER, mogły skrócić dystans do światowej czołówki. Globalne wyzwania wymagają ogromnych środków, których

Unia Europejska nie ma. Wszystko wskazuje na to, że nowy budżet UE na lata 2014–2020 okaże się nieadekwatny do zidentyfikowanych już potrzeb.

Nadal więc jest wiele pytań i wątpliwości. Senator zakończył swoją wypowiedź pytaniem, w jaki sposób osiągnięte zostaną parametry założone w Strategii Europa 2020 - np. 3% PKB inwestowane na badania naukowe, podczas gdy większość państw deklaruje osiągnięcie o wiele niższych wskaźników.

6. Posiedzenia grup roboczych

Następnie uczestnicy posiedzenia omawiali kluczowe problemy w trzech grupach roboczych: do spraw wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, do spraw europejskiego zarządzania gospodarczego oraz do spraw realizacji jednolitego rynku europejskiego. Sprawozdania grup zostały przedstawione podczas obrad plenarnych posiedzenia.

- **Grupa robocza nr 1 - Jaki rodzaj wzrostu gospodarczego i zatrudnienia dla Europy jutra?**

Podsumowując wnioski pierwszego z paneli, belgijski poseł **Bruno Tuybens** powiedział, że bez większego zaangażowania UE i uwzględnienia agendy społecznej nie może być mowy o wzroście gospodarczym ani tworzeniu miejsc pracy.

Kluczową sprawą jest gospodarka ekologiczna, gospodarka oparta na wiedzy oraz innowacje. Zaangażowanie przedsiębiorstw jest konieczne dla tworzenia miejsc pracy, zaś szczególną uwagę należy zwrócić na ludzi młodych i osoby, które ukończyły 50 lat. Należy także wspierać kontakty między europejskimi przedsiębiorcami, aby mogli oni wymieniać się pomysłami.

- **Grupa robocza nr 2 - Jaki rodzaj europejskiego zarządzania gospodarczego?**

Posłanka do PE, **Pervenche Berès** (S&D, Francja), podkreśliła w imieniu drugiej grupy roboczej konieczność angażowania parlamentów krajowych w dyskusje o europejskim zarządzaniu gospodarczym, mówiąc, że „skuteczne zarządzanie gospodarcze nie jest możliwe bez udziału i wspólnej pracy PE i parlamentów krajowych”.

Konieczna jest też większa harmonizacja podatkowa, „nie tyle jeśli chodzi o wysokość, ale raczej o zakres podatku od przedsiębiorstw”. Posłanka uznała, że powinniśmy także „pomyśleć o podatku od transakcji finansowych” i przedyskutować, „na jakich warunkach można stworzyć europejską agencję ratingową”.

- **Grupa robocza nr 3 - Realizacja jednolitego rynku w Europie**

Hiszpański senator **Jordi Vilajoana i Rovira** powiedział, że większość osób w trzeciej grupie roboczej była zgodna, co do potrzeby umacniania wolności związanych z jednolitym rynkiem, co wymaga większej harmonizacji przepisów prawnych wśród państw członkowskich. Transpozycja prawa unijnego do systemów krajowych musi odbywać się prawidłowo i sprawniej.

W całej UE, tak samo jak harmonizacja podatkowa, potrzebna jest unijna regulacja rynku cyfrowego. Inne obszary wymagające uwagi to przepisy prawne dotyczące zamówień publicznych oraz dyrektywa usługowa.

Podczas posiedzenia tej grupy w imieniu polskiego parlamentu głos zabrali: pani poseł **Alicja Olechowska** i pan senator **Stanisław Iwan**.

Pani poseł **Alicja Olechowska** (Sejm RP) powiedziała, że budowa rynku wewnętrznego Europy to bardzo ważny temat, ponieważ przyszedł jednolity rynek będzie budował przyszłość obywateli Europy po kryzysie i określał sytuację pracodawców i konsumentów w Europie. Wspominał o tym również Mario Monti w swoim raporcie. Posłanka Olechowska zwróciła uwagę na to, co udało i czego dotychczas w Europie nie udało się zrobić. Powiedziała, że dużo zrobiono w zakresie zamówień publicznych i innowacyjności, ale należy niezwłocznie przyrzeć się dyrektywom o zamówieniach publicznych, by promowały tę innowacyjność, co jest powiązane z ekologią. Podkreśliła, że czynnik ekologiczny powinien być czynnikiem rozstrzygającym w przypadku zamówień publicznych. Dyrektywy dotyczące zamówień publicznych powinny zatem zostać uzupełnione o elementy promujące ekologię i innowacyjność. Posłanka Olechowska podkreśliła, że dużo mówi się o ekologii i o energetyce. Zauważyła jednak, że korporacje energetyczne bronią się przed tym, by było promowane ciepło pochodzące z biomasy. Podkreśliła, że konieczne jest zastąpienie szkodliwych nośników energii tymi, które są wywożone na śmieci.

Posłanka podkreśliła również, że jednolity rynek powinien mieć znaczenie w produkcji żywności, bo wytwarzamy jej bardzo dużo. Dla Polski jest to bardzo ważna kwestia. Unia Europejska powinna mieć na względzie promocję zdrowej żywności i jej wytwarzania.

Posłanka podkreśliła również, że świat się skurczył i trzeba pamiętać o tym, że produkcja w Europie łączy się z produkcją na całym świecie, bowiem komponenty do produkcji są sprowadzane z całego świata. Jeśli czegoś brakuje w Europie, jest to kupowane poza nią. Jednak podczas dyskusji o wolnym handlu z Koreą Południową i Chinami, należy się zastanowić nad rachunkiem zysków i strat takich transakcji. Zauważyła, że obecnie „urealniamy jena chińskiego”, w efekcie czego okazuje się, że chińskie usługi i produkty są mniej konkurencyjne niż były przedtem.

Senator **Stanisław Iwan** przedstawił kilka uwag dotyczących Singla Market Act. Powiedział, że Single Market Act to ważny projekt. Istotne jest, że w projekcie Single Market Act powtórzono postulaty Mario Montiego, dotyczące konieczności budowy wspólnego rynku wewnętrznego – budowa rynku wewnętrznego usług cyfrowych, wzmacniania infrastruktury transportowej, telekomunikacyjnej i energetycznej rynku wewnętrznego, uwolnienia pełnego potencjału swobodnego przepływu usług, jak również tworzenia najkorzystniejszych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej.

Równocześnie, pomimo negatywnego stosunku wielu państw członkowskich do koncepcji ustanowienia elementów koordynacji polityki podatkowej na obszarze UE, Polska jest zdania, że temat ten zasługuje na dogłębną debatę.

W opinii Polski Komisja Europejska słusznie dokonała podziału inicjatyw Single Market Act na te adresowane do przedsiębiorstw i kierowane do obywateli. Istotne jest, by zachowując pewne elementy solidarności społecznej nie doprowadzić do tego, ażeby uniemożliwić pewnym krajom wzrost gospodarczy. Jednolity rynek powinien stwarzać przedsiębiorcom najlepsze warunki do transgranicznego obrotu towarami i świadczenia usług, stymulowania działalności innowacyjnej i skutecznego konkurowania na rynkach globalnych. Jednak senator Iwan wyraził obawy, co do podejmowanych działań, zmierzających do regulowania rynków. Konieczne jest ostrożne podejście, by zapobiec ich przeregulowaniu, co doprowadzi do utrudnień dla przedsiębiorców.

Senator Iwan podkreślił, że dla Polski bardzo ważne jest dokończenie budowy rynku wewnętrznego w sektorze usług. Wymaga to jak najszybszego zakończenia implementacji dyrektywy usługowej. Nie można doprowadzić do sytuacji, w której część państw otworzy swoje rynki usług zgodnie z duchem i literą dyrektywy, a inne państwa członkowskie pozostawią swoje rynki zamknięte dla usługodawców.

Ponadto, Polska postrzega mobilność siły roboczej oraz liberalizację przepływu pracowników jako kwestie priorytetowe. Proces ten jest jednoznacznie korzystny dla wzrostu gospodarczego.

Senator zwrócił również uwagę na konieczność podejmowania działań na rzecz sektora MŚP. Nieprzejrzyste i skomplikowane przepisy oraz nadmierne obowiązki biurokratyczne stanowią obciążenie dla przedsiębiorców. W tym kontekście należy podkreślić znaczenie nieelastycznych i demotywuujących regulacji w zakresie rynku pracy i zabezpieczeń społecznych, ograniczających działalność gospodarczą i zawodową. Mankament polega na tym, że jesteśmy zamknięci w obrębie UE. Miejsce UE musi być jednoznacznie zdefiniowane w rynku światowym. Konieczne jest myślenie nie tylko o ideowych i politycznych celach, ale także o realiach ekonomicznych, by UE była konkurencyjna w skali świata i tego brakuje.

Dla Polski niezwykle ważna jest transformacja gospodarki w kierunku zielonej gospodarki – ekologicznej, zrównoważonej i rozwijającej się. W dłuższej perspektywie jest to nieuniknione, jednak dla Polski ten proces niesie wiele zagrożeń. Nowoczesne i wysokoefektywne systemy energetyczne nie mogą przyczyniać się do pogłębiania różnic w rozwoju gospodarczym. Na koniec senator powołał się na prognozę nt. miejsca Europy w światowych PKB w roku 2030 przy uzyskaniu pożądaných emisji i powiedział, że według tej prognozy nastąpi spadek udziału Europy w światowym PKB z 24% do 18%.

7. Wystąpienie premiera Belgii – Yves Leterme

Premier Belgii, **Yves Leterme**, podkreślił, że „środki publiczne muszą służyć wzrostowi gospodarczemu” oraz że należy lepiej wykorzystać fundusze unijne i instrument elastyczności. Wskazał też, że należy jak najszybciej wdrożyć strategię UE 2020. Oprócz tego, dla wzmocnienia potencjału przemysłowego UE konieczna jest „odważna strategia przemysłowa”. Premier Leterme wskazał także na nadzór gospodarczy i integrację gospodarczą jako na dziedziny, które wymagają wzmocnienia. W szczególności, podczas swojego przemówienia, premier Leterme skoncentrował się na następujących wyzwaniach:

- **Lepsze zarządzanie gospodarcze**

Według premiera Leterme, nadzór makroekonomiczny jest najważniejszy. W szczególności podkreślił on znaczenie systemu wczesnego ostrzegania przed nierównowagą gospodarczą i odniósł się do możliwości wprowadzenia sankcji dla państw członkowskich strefy euro. Mówił także o potrzebie wzmocnienia Paktu Stabilności i Wzrostu oraz podkreślił znaczenie europejskiego semestru. Premier Leterme podkreślił również zaangażowanie Rady w celu sfinalizowania wszystkich istotnych projektów prawnych do lipca 2011 r.

- **Lepszy nadzór na sektorem finansowym**

Premier Belgii przypomniał uczestnikom o ustanowieniu czterech nowych europejskich instytucji nadzoru (projekty legislacyjne zostały już przyjęte): Europejski Organ Nadzoru Bankowego (EBA), Europejski Organ Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA), Europejski Organ Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz Europejska Rada Oceny Ryzyka Systemowego (ESRC). Wyraził również nadzieję, że zostanie osiągnięte porozumienie w sprawie rozporządzenia nt. agencji ratingowych.

- **Strategia Europa 2020**

Premier Leterme stwierdził, że przyjętych już zostało pięć ogólnoeuropejskich celów w ramach Strategii Europa 2020. Należą do nich: zatrudnienie, edukacja, innowacja, zmiany

klimatyczne i integracja społeczna. Dodał, że „nasze makroekonomiczne i budżetowe strategie oraz strategia Europa 2020 r. uzupełniają i wzmacniają się wzajemnie”.

- **Rynek wewnętrzny i innowacje**

Premier Letерme zauważył, że ponieważ przyszłość europejskiego patentu nadal jest niepewna, Rada czeka na wniosek Komisji Europejskiej dotyczący zwalczania pierwszej serii 50 wąskich gardel związanych z Jednolitym Rynkiem Unii Europejskiej (już przyjętym).

- **Przywrócenie UE na ścieżkę wzrostu**

Według premiera Letерme, prezydencji belgijskiej udało się wznowić prace legislacyjne i w okresie od lipca do listopada przyjąć już dwadzieścia projektów legislacyjnych. Podkreślił również, że osiągnięto porozumienie w Radzie w sprawie budżetu UE na rok 2011.

8. Wystąpienie przewodniczącego Komisji Europejskiej – Jose Manuel Barroso

Przewodniczący Komisji Europejskiej, **José Manuel Barroso**, podkreślił potrzebę współpracy państw członkowskich w celu zmaksymalizowania efektu dźwigni na poziomie światowym.

W swoim wystąpieniu przewodniczący Barroso stwierdził, że obecne wyzwania wymagają zaangażowania wszystkich i że potrzebna jest wspólna wizja tego, jak wyprowadzić gospodarkę europejską na ścieżkę wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Ponadto, potrzebna jest wspólna determinacja celem zaangażowania wszystkich Europejczyków w osiągnięcie tego celu. W tym kontekście podkreślił znaczenie wymiaru parlamentarnego UE stwierdzając, że parlamenty narodowe mają legitymację demokratyczną i środki do rozpowszechniania tej wizji w całej Unii.

Przewodniczący Barroso przypomniał o swoich wysiłkach zmierzających do zintensyfikowania współpracy politycznej między Komisją i Parlamentem Europejskim oraz o swoim zaangażowaniu w rozszerzenie i pogłębienie dialogu politycznego z parlamentami narodowymi.

„Z kryzysu można wyciągnąć jeden podstawowy wniosek” - powiedział – „Europejczycy mają wiele obaw. Obawiają się o swoje miejsca pracy, emerytury, edukację, jakość życia i swoje otoczenie i środowisko. I oczekują od UE odpowiedzi. Musimy więc pokazać, że istnieją odpowiedzi”.

Dodał, że pojawiły się oznaki poprawy i że rozwój gospodarki UE wzrośnie w tym roku, choć sytuacja jeszcze się nie ustabilizowała. Wyjaśnił, że Komisja zaproponowała

przeprowadzenie dogłębnej i kompleksowej reformy systemu finansowego. Podstawowe środki zostały już wprowadzone w życie, np. w sprawie nadzoru. Pozostałe środki są nadal omawiane a kilka zostanie w niedługim czasie zaproponowanych.

Przewodniczący powiedział, że nigdy nie będzie można zbudować stabilnych, długoterminowych gospodarek na chwiejnych fundamentach. Dlatego polityka gospodarcza jest bardzo ważna i w zeszłym miesiącu Rada Europejska poparła prace grupy roboczej powołanej przez przewodniczącego Van Rompuy. W celu stworzenia trwałych fundamentów na przyszłość oraz zapewnienia wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, potrzebne jest nowe podejście i dlatego właśnie zaproponowana została strategia Europa 2020, która ma na celu sprawić, by Europa była inteligentną, zrównoważoną i integrującą się gospodarką.

Strategia Europa 2020 proponuje stworzenie silnych i skoordynowanych europejskich ram działania, ukierunkowanych na przyszłość. Działania te skupiają się na obywatelach, na wzroście opartym na innowacyjności i zrównoważonym rozwoju oraz na założeniu maksymalnego wykorzystania możliwości, które daje jednolity rynek a także na dążeniu do tego, by Europa stała się bardziej elastyczna.

Przewodniczący Barroso powiedział, że Agenda Cyfrowa (Digital Agenda) jest pierwszym przykładem podejmowanych działań. Inne inicjatywy obejmują: zatrudnienie, politykę przemysłową, zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz młodzież i wydajność zasobów. Nowe instrumenty są niezbędne do osiągnięcia tych celów i dlatego krajowe programy reform są tak ważne, zwłaszcza jeśli uda się połączyć krajowe polityki gospodarcze z kapitałem na poziomie UE. Dlatego sprawą zasadniczą jest, by parlamentarzyści na wszystkich szczeblach byli w jak największym stopniu zaangażowani w Strategię, współpracując z rządami krajowymi oraz upewniając się, że programy mają sens zarówno z punktu widzenia krajowych, jak i unijnych polityk. Parlamente narodowe powinny także monitorować postęp w osiągnięciu celów i dokonywać oceny ich realizacji.

Przewodniczący Barroso wyjaśnił, że zdaje sobie sprawę z obaw, które wyraziły niektóre z parlamentów narodowych, na temat możliwej ingerencji UE w ich prerogatywy budżetowe i zapewnił, że nie było to w żadnym razie intencją Komisji.

Dla przewodniczącego Barroso tzw. „europejski semestr” jest kluczowym narzędziem, służącym do zintegrowania działań krajowych i unijnych. Podkreślił, że w opracowywaniu polityki zarządzania gospodarczego konieczne jest większe zaangażowanie Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych - od początku do końca tego procesu.

Przewodniczący zakończył swoje wystąpienie stwierdzeniem, że w niektórych momentach kryzys wymagał ogromnych i skoncentrowanych wysiłków. Jednakże „wszyscy wiemy, że naszym zadaniem jest budowanie pewnej, silnej i konkurencyjnej gospodarki, opartej o

europejski model społeczny i przyczyniającej się do realizacji naszych zobowiązań wobec najsłabszych jednostek w społeczeństwie; prawdziwie zrównoważonej oraz efektywnie wykorzystującej zasoby naturalne i niskoemisyjnej gospodarki przyszłości”. Dodał, że „teraz musimy trzymać się razem i zastanowić się, co możemy zrobić lepiej na szczeblu europejskim” i zakończył słowami: „choć litera „W” w Unii Gospodarczej i Walutowej jest bardzo ważna, to litera „G” ma równie duże znaczenie”.

9. Debata z udziałem prezydencji Rady i Komisji Europejskiej

Podczas debaty z udziałem prezydencji Rady i Komisji Europejskiej, posłowie z parlamentów narodowych i nieliczni obecni eurodeputowani poruszyli następujące kwestie:

- Wysiłki na rzecz stymulowania wzrostu gospodarczego wymagają również większej regulacji na poziomie globalnym. W tym kontekście wprowadzenie na całym świecie podatku od transakcji finansowych oznaczałoby, że banki będą zapewniały istotny wkład w gospodarkę w zamian za wsparcie finansowe udzielone im przez państwa.
- Podczas gdy Europejski Bank Centralny obniżył stopy procentowe do rekordowo niskiego poziomu, banki komercyjne utrzymały własne oprocentowania kredytów na wysokim poziomie, tym samym blokując nie tylko inwestycje tworzące nowe miejsca pracy, ale także dalszy rozwój małych i średnich przedsiębiorstw.
- Poprawa globalnej konkurencyjności powinna być jednym z głównych celów UE. Wewnętrzna konkurencja (wysokość podatków, koszty pracy) pomiędzy państwami członkowskimi UE można uznać za interesującą wartość dodaną, która może przyczynić się do przyciągnięcia potencjalnych inwestorów.
- Istniejące przepisy, dotyczące zamówień publicznych powinny zostać poprawione w celu pobudzenia wzrostu gospodarczego. Szczególny nacisk należy położyć na lepsze szkolenie przedsiębiorców, jak rozumieć i w efektywniejszy sposób stosować przepisy.
- Przesadna polityka oszczędnościowa niesie ze sobą ryzyko zwiększonego ubóstwa w państwach członkowskich UE i jest sprzeczna z unijnym programem działań na rzecz zwalczania ubóstwa.
- Ścisła współpraca między parlamentami narodowymi i Parlamentem Europejskim powinna koncentrować się na przyszłych projektach i na długoterminowych strategiach politycznych.
- W obecnej sytuacji gospodarczej, polityki europejskie i krajowe muszą koncentrować się na długotrwałym wzroście. Zwiększone inwestycje i większe zaangażowanie państw

członkowskich są niezbędne do ponownego pobudzenia wzrostu gospodarczego. Kryzys finansowy uwypuklił znaczne różnice pomiędzy gospodarkami państw członkowskich. Koordynacja krajowych budżetów jest ważna, ale niewystarczająca.

- Propozycje Komisji w sprawie monitorowania makroekonomicznego są ważnym krokiem, ale oprócz kontroli budżetowej i długu publicznego także inne kryteria powinny być wzięte pod uwagę. Semestr europejski jest dobrą inicjatywą, ale pod warunkiem, że parlamenty narodowe będą od samego początku zaangażowane w jego realizację.
- Kryzys finansowy w 2008 r. uwydatnił konieczność powstania wewnętrznych reguł UE, zapobiegających jego powtórzeniu. Zwiększenie odpowiedzialności banków i wprowadzenie podatku od transakcji finansowych to dwie główne inicjatywy, które należy wziąć pod uwagę, aby zapobiec w przyszłości powstaniu problemów gospodarczych na taką skalę, jak obecnie.
- Strategia lizbońska mogła być bardziej skuteczna, jeśli tylko byłaby właściwie wdrożona na poziomie krajowym. Ważne jest, aby nie popełnić tych samych błędów w odniesieniu do strategii Europa 2020, dlatego też parlamenty narodowe muszą włożyć więcej wysiłku w jej realizację.
- Europejski model społeczny musi zostać wzmocniony. W tym zakresie zdrowie publiczne i edukacja to dwa podstawowe priorytety. Państwa członkowskie w strefie euro muszą być bardziej zbliżone do siebie pod względem politycznym i społecznym.

Senator **Edmund Wittbrodt** (Senat RP) zabrał głos w tej debacie. Senator Wittbrodt powiedział, że obecnie prowadzonych jest w Unii Europejskiej dużo rozmów o reformach i potrzebnych zmianach, aby zapobiec w przyszłości kolejnemu kryzysowi. Senator zwrócił jednak uwagę na grożące niebezpieczeństwa. Powiedział, że nowe sposoby zarządzania europejską gospodarką koncentrują się w dużej części na tworzeniu nowych instytucji i procedur nadzoru. Niektórzy eksperci mówią nawet o swoistej ‘nadreakcji’ Komisji Europejskiej i Rady na wieloletnie zaniedbania w tym obszarze.

Senator powiedział, że ostatni kryzys ekonomiczno-finansowy w pełni odsłonił słabość unijnego systemu nadzoru – polegającą głównie na zaniechaniu przypisanych mu zadań i obowiązków. Przeciwnicy tworzenia nadmiernie rozbudowanych struktur zarządzania, czy instytucji nadzoru pytają wprost o skuteczność i koszty takich działań. Można sobie zadać pytanie, czy na skutek przeprowadzonych ostatnio reform potaniały kredyty, czy też czy zmalał koszt kilowatogodziny, czy spadło bezrobocie, a także czy nowe wymogi i standardy nie kępują przedsiębiorczości, czy nie naruszają zasad równej konkurencji.

Senator powiedział, że ostatnio głośno jest o jednym z banków europejskich, który co do wielkości aktywów stał się największym bankiem na świecie. Bezpośrednią przyczyną tego

bezprecedensowego awansu jest fakt, że w przeciwieństwie do amerykańskich, czy szwajcarskich banków nie obowiązują go zakazy transakcji na własny rachunek ani podwyższone progi kapitałowe. Analitycy spekulują, że niektóre europejskie banki nie zostaną objęte bardziej rygorystycznymi wymogami kapitałowymi z powodu znaczenia, jakie stanowią dla swoich macierzystych krajów. Również z powodu zagrożenia dla wzrostu gospodarczego niektóre państwa członkowskie oficjalnie kontestują trzyprocentowy poziom deficytu budżetowego. Idą więc śladem amerykańskiej administracji, która jest w stanie przeznaczyć biliony dolarów dla ratowania swojego sektora bankowego, czy przemysłu samochodowego. Problem polega na tym, że dotychczasowe działania okazały się mało skuteczne, czego dowód dali amerykańscy wyborcy podczas ostatnich wyborów uzupełniających. Jest to cenna wskazówka dla nas Europejczyków.

Na koniec senator Wittbrodt zwrócił się do przewodniczącego Barroso z pytaniem, czy nie obawia się, że te mechanizmy, które są wprowadzane, nie będą powodowały nadmiernej regulacji?

10. Odpowiedzi Rady, Komisji i uwagi podsumowujące

W odpowiedzi na liczne pytania zadawane przez uczestników, przewodniczący **Jose Manuel Barroso** powiedział, że w sprawach gospodarczych polityka europejska koncentruje się na opodatkowaniu globalnym w odniesieniu do transakcji finansowych. Zauważył, że wprowadzenie tego podatku tylko w Europie może doprowadzić do problemów konkurencyjności europejskiej gospodarki. Dlatego przewodniczący Barroso zaproponował stworzenie jakiejś opłaty bankowej, która może mieć charakter gwarancji. Podkreślił, że Europa potrzebuje skoordynowanego podatku – „może nie całkowicie skoordynowanego, ale przynajmniej na niektórych poziomach”.

Przewodniczący Barroso wyraził także zaniepokojenie w związku z opóźnieniami w implementacji prawodawstwa dotyczącego jednolitego rynku. Jego zdaniem, państwa członkowskie muszą zagwarantować, by rynki szły w parze z potrzebami konsumentów, ale również bardzo ważne jest, aby mieć wsparcie kluczowych graczy. Stwierdził, że Europa nie może być wiarygodna, jeśli nie ma jednolitego rynku wewnętrznego i zapewnił, że istnieje ogromny potencjał rozwoju i wzrostu na jednolitym rynku.

Ponadto, przewodniczący Barroso poprosił uczestników, aby informowali swoje izby i parlamenty o znaczeniu i korzyściach płynących z jednolitego rynku, m.in. poprawie handlu oraz stymulowaniu wzrostu zatrudnienia. Wezwał także uczestników spotkania do konstruktywnej pracy na rzecz jednolitego rynku.

Chociaż przewodniczący Barroso oświadczył, że wspólny rynek jest ważny i powinien zostać wzmocniony, przyznał, że istnieją problemy, które mogą być lepiej rozwiązywane na

poziomie lokalnym. Przewodniczący powiedział, że dwudziestu siedmiu państwom członkowskim UE potrzebne są instrumenty do działania na poziomie europejskim, jednakże równocześnie takie, które nie są w sprzeczności z zasadami i rozwojem rynków krajowych.

Przewodniczący Barroso zaproponował, by Europa skupiła się na karach i przejrzystych informacjach. Dane otrzymywane z Grecji nie były prawidłowe i dlatego przewodniczący podkreślił znaczenie otrzymywania jasnych i prawdziwych informacji ze wszystkich państw członkowskich.

Odpowiadając na pytania dotyczące przeglądu Traktatu z Lizbony, przewodniczący Barroso stwierdził, że decyzja w sprawie zmiany Traktatu została podjęta, ponieważ konieczne jest stworzenie stałego mechanizmu rozwiązywania kryzysów.

Podsumowując, przewodniczący Barroso przypomniał, że bez skoordynowanej polityki gospodarczej Europa nie poczyniłaby żadnych postępów i stałaby w miejscu. Ponadto, wszystkie państwa członkowskie muszą ze sobą współpracować w sposób uczciwy w celu poprawy ich aktualnej polityki społecznej.

W swoich uwagach końcowych premier Belgii **Yves Leterme**, podkreślił, że propozycje Komisji w sprawie monitoringu makroekonomicznego stanowią bardzo ważny krok naprzód. Mimo to, oprócz kryteriów kontroli budżetowej i długu publicznego, należy również wziąć pod uwagę badanie innych kryteriów. Premier Belgii podkreślił ponadto znaczenie wniosków Grupy Zadaniowej przewodniczącego Van Rompuy'a i prac Komisji nad nadzorem makroekonomicznym, co jest istotne dla przyszłej debaty na ten temat. Wspomniał również o istotnych wnioskach ze sprawozdania Mario Montiego nt. przyszłości jednolitego rynku.

Premier Leterme podkreślił, że skuteczna współpraca między instytucjami europejskimi a parlamentami narodowymi powinna odgrywać istotną rolę w zapobieżeniu kolejnemu kryzysowi gospodarczemu. Przypomniał, że harmonogram realizacji Strategii Europa 2020 musi być przestrzegany. Na koniec podkreślił, że konieczne jest wzmocnienie społecznego wymiaru Strategii Europa 2020.

Willy Demeyer, wiceprzewodniczący belgijskiego Senatu i współprzewodniczący Wspólnego Spotkania Parlamentarnego, podkreślił znaczenie współpracy między parlamentami narodowymi i Parlamentem Europejskim. Odniósł się również do głównych zagadnień poruszanych w trzech grupach roboczych i do wypowiedzi przewodniczącego Barroso i premiera Leterme. Ponadto zwrócił uwagę na fakt, że „choć jeszcze nie nastąpiło wyjście z kryzysu, to państwa członkowskie są na właściwej drodze w tym kierunku”. Podkreślił, że jest pewien, iż przy dobrej współpracy między instytucjami europejskimi i parlamentami narodowymi Europa przezwycięży każdy kryzys.

Miguel Angel Martínez Martínez (S&D, Hiszpania) wiceprzewodniczący Parlamentu Europejskiego, podkreślił w uwagach końcowych, że w traktacie lizbońskim uznaje się znaczenie parlamentów narodowych i przewiduje współpracę pomiędzy Parlamentem Europejskim a parlamentami krajowymi. Dodał również, że „ta współpraca ma zasadnicze znaczenie”, gdyż w ten sposób obywatele czują się lepiej reprezentowani na poziomie unijnym. Stwierdził także, że zwiększenie uprawnień Parlamentu Europejskiego było sposobem na przezwycięzenie deficytu demokratycznego w Unii Europejskiej. Wreszcie, przewodniczący Martínez Martínez podkreślił, że „Semestr Europejski”, harmonizacja podatków i budżetu europejskiego są jednymi z głównych wyzwań, którym wspólnie powinny stawić czoła instytucje europejskie i państwa członkowskie.

**Opracowała:
dr Magdalena Skulimowska**